

Filosofie en ervaring van
verlichting

Transcendente ervaring
op de grens van
filosofie en metafysica

Franklin Merrell-Wolff

samsara

© 1994 Doroethy Leonard en Robert Briggs
© 2020 Nederlandse uitgave, uitgeverij Samsara, Amsterdam
Oorspronkelijke titel *Experience and philosophy, Pathways through to space*,
verschenen bij State University of New York Press, Albany, USA
Vertaald uit het Engels door Justus Kramer Schippers
Vormgeving omslag: Ivar Hamelink
Vormgeving binnenwerk: Erik Thé, erikthedesign.com

ISBN 978 94 92995575
NUR 728

Niets uit deze uitgave mag worden verveelvoudigd zonder uitdrukkelijke
en schriftelijke toestemming van uitgeverij Samsara, Amsterdam.
www.samsarabooks.com

Inhoud

Voorwoord van Dr. Dave Vliegenthart	9
Voorwoord van Franklin Merrell-Wolff	14
1	Het Licht Breekt Door 21
2	Over Meditatietechnieken 33
3	Kosmisch en Transcendent Bewustzijn 35
4	Het Verslag Vervolgd 39
5	Evolutie en Kosmisch Bewustzijn 42
6	Mijzelf 43
7	Jezus en de Weg 44
8	De Onuitsprekelijke Stroom van Gelukzaligheid 46
9	Over de Spontaniteit van Zelf 49
10	Zoek Mij Eerst 50
11	Uitdrukking Vanuit Verschillende Niveaus 51
12	Het Verslag Vervolgd 54
13	Gelukzaligheid van Nirvana 57
14	Het Verslag Vervolgd 58
15	Het Grote Avontuur 63
16	Alternatieve Wegen naar Herkenning 64
17	Wedergeboorte 68
18	Een Ervaring met het Vuur 71
19	Het Drama van de Drie-eenheid bij de Mens 74
20	De Betekenis van Alwetendheid 75
21	Het Verslag Vervolgd 78
22	De Hemelse Maagd 79
23	Schoonheid 80
24	Het Verslag Vervolgd 82
25	Zowel door Denken als door Voelen 84

- 26 De Zee van Bewustzijn 86
- 27 Ik Die Spreekt 90
- 28 Hoe Mystieke Tekst te Verstaan 91
- 29 Over de Weerstand die Wijzen opwekken 93
- 30 Het Verslag Vervolgd 94
- 31 Het Niveau van Ware gelijkheid 96
- 32 De Grootshheid van de Mens 97
- 33 Het Morele Probleem 98
- 34 Herkenning als Zon en Planeten 102
- 35 Herkenning en het Fysieke Lichaam 103
- 36 Over Occulte Krachten 106
- 37 De Onderliggende Kracht in Religie 113
- 38 Kennis Door Identiteit 115
- 39 De Betekenis van Substantie 120
- 40 Samenkomst in Aanwezigheid van Gerealiseerden 121
- 41 Herkenning en Egoïsme 123
- 42 Langs Vele Paden 126
- 43 Het Verslag Vervolgd 126
- 44 De Relatie tussen Karma en Herkenning 127
- 45 Het 'Ontwaken', Eindpunt van Alle Religies 135
- 46 Gunstige Omstandigheden voor Herkenning 137
- 47 De Aard van Hogere Kennis 146
- 48 Het Verslag Vervolgd 153
- 49 Slaap en Dood 158
- 50 De Bron van Onwetendheid 166
- 51 Het Genie Voorbij 167
- 52 De Hoge Onverschilligheid 168
- 53 Bewijs voor Hoger Bewustzijn 180
- 54 Een Poëtisch Intermezzo 197
- 55 Het Echte en Onechte 199
- 56 Integratie 202

- 57 De Goudmijn 206
- 58 De Kracht van Verlichting 207
- 59 Uitdrukken en Transcendent Bewustzijn 210
- 60 Het Symbool van de Vierde Dimensie 212
- 61 De Aard van Denkbare Materie 221
- 62 Echte Gelijkheid 229
- 63 De Hachelijke Situatie van Boeddha 232
- 64 De Wereld van de Ingewijde 235
- 65 Manifestatie zonder Kwaad 236
- 66 Het Ene Element 237
- 67 De Stroom van Ontelbare Dimensies 238
- 68 Over Plicht 239
- 69 Verzoening van Filosofische Standpunten 243
- 70 Herkenning als een Daad van Transcendentie 245
- 71 Het Verslag Vervolgd 247
- 72 Het probleem van de Regering 249
- 73 Mededogen 254
- 74 Symboliek van de Vlinder 255
- 75 Over Ascese 260
- 76 Armoe en Gehoorzaamheid 265
- 77 Hoger Bewustzijn en de Mind 269
- 78 De Wijze van Atlantis 276
- 79 Hindernissen voor Herkenning 279
- 80 De Naamloze 294
- 81 Het Verslag Vervolgd 295
- 82 Het Punt-Ik en het Ruimte-Ik 300
- 83 Sangsara 304
- 84 Nirvana 306
- 85 Conceptualiseren en Waarnemen 307
- 86 Een Nieuw Woord 313
- 87 Het Conflict tussen Ruimte en Tijd 316

88	Het Laatste Verslag	333
89	Het Opperste Avontuur	341
90	Addendum bij de Hoge Onverschilligheid	348
91	Conclusie: Twee Jaar Later	354
Glossarium		375

Voorwoord van Dr. Dave Vliegthart

Twintig jaar geleden las ik voor het eerst het boek waarvan u nu de eerste Nederlandse vertaling in handen heeft. De combinatie van, wat ik beschouwde als, oosterse spiritualiteit en westerse filosofie en psychologie sprak mij bijzonder aan. Tien jaar later keerde ik ernaar terug, uit zowel persoonlijke als professionele interesse. Het boek had een groeiende groep lezers zodanig gefascineerd en over de auteur was nog dusdanig weinig gepubliceerd, dat er genoeg aanleiding was voor wetenschappelijk onderzoek. In mijn onderzoek ontdekte ik stukje bij beetje meer over het kleurrijke leven en de mystieke leer van de auteur; informatie die ik nooit uit zijn boek(en) had kunnen opmaken. Hieronder licht ik een tipje van de sluier op.

De auteur van dit boek werd geboren als Franklin Fowler Wolff (hierna Merrell-Wolff) in Pasadena, Californië, op 11 juli 1887. Als de zoon van een predikant groeide hij op in een christelijk gezin. Gedurende zijn tienerjaren raakte hij gedesillusioneerd over het geloof van zijn ouders en ging daarom op zoek naar andere bronnen van zingeving buiten de kerk. Tussen 1907 en 1913 studeerde Merrell-Wolff hogere wiskunde en filosofie aan de universiteiten van Stanford en Harvard. Tijdens zijn studie verdiepte hij zich in denkers zoals Plato, Kant en de Duitse idealisten. Na zijn studie werkte hij een jaar als wiskunde-docent aan Stanford University. Even overwoog hij om een academische weg te bewandelen, maar hij zag hier uiteindelijk van af. Naarmate hij meer las over oosterse en westerse wijsbegeerte raakte hij er namelijk heilig van overtuigd dat er een 'hogere kennis' bestaat die, vreemd genoeg,

volledig onbesproken bleef binnen de muren van zowel de kerk als de universiteit.

Nadat hij de academie de rug had toegekeerd, begon Merrell-Wolff aan een spirituele zoektocht die ruim twintig jaar zou duren. Hij was niet de enige. Aan het eind van de negentiende eeuw groeide het aantal spirituele zoekers, leraren en bewegingen in Noord-Amerika, vooral in Californië. Veel van hen herkenden zich niet meer in de waarden en normen van de moderne westerse cultuur, die zij vertegenwoordigd zagen in het dogmatisme van georganiseerde religie en het materialisme en rationalisme van de reguliere wetenschap. Zij namen hun toevlucht tot westerse esoterie of oosterse filosofie of een combinatie hiervan. Zo kwam Merrell-Wolff in contact met theosofische, hindoeïstische, boeddhistische en soefi-leraren en -bewegingen en nam hij actief deel aan het verspreiden van hun gedachtegoed. Veel van dit gedachtegoed heeft later (onbewust) zijn eigen werk beïnvloed. Aan het begin van zijn spirituele zoektocht leerde Merrell-Wolff zijn toekomstige vrouw kennen, Sarah 'Sherifa' Merrell-Briggs (1876-1959). Zij was toen getrouwd. Een paar jaar later scheidde zij van haar man. Kort daarna traden Franklin en Sarah in het huwelijksbootje, op 25 juni 1920. Het echtpaar combineerde hun achternamen, wat ongebruikelijk was voor die tijd, als een teken van volledige gelijkwaardigheid. Zelfs nadat Sarah stierf en hij hertrouwde met Gertrude Adams (1911-1978), behield Merrell-Wolff deze achternaam. In 1928 richtte hij met Sarah een eigen groep op genaamd The Assembly of Man, vrij vertaald 'de Bijeenkomst van de Mens'. Merrell-Wolff veranderde (tijdelijk) zijn naam naar 'Yogagnani' en verzamelde een kleine schare spirituele zoekers om zich heen. Later, in de jaren zestig, verhuisden veel van hen naar Lone Pine om dichter bij hem te zijn. In zijn huis in de heuvels van Lone Pine hield

Merrell-Wolff wekelijkse bijeenkomsten en jaarlijkse retraites. Tijdens de bijeenkomsten gaf hij toespraken over diverse religieuze, filosofische en psychologische onderwerpen en trad hij in dialoog met zijn toehoorders. Tegenwoordig zouden we dit soort samenkomsten misschien 'satsangs' noemen; al geven weinig hedendaagse satsang-leraren toespraken van een uur, zoals Merrell-Wolff dat doorgaans deed.

In 1936 had Merrell-Wolff twee 'Fundamentele Realisaties'. Hij noemde ze bewust geen 'ervaringen'. Ervaring impliceert namelijk een dualiteit van een subject dat ervaart en een object dat ervaren wordt, zei hij, terwijl zijn realisaties nu juist lieten inzien dat een dergelijke dualiteit niet werkelijk bestaat. Er is alleen bewustzijn. Of zoals hij het noemde: bewustzijn-zonder-object-en-zonder-subject, vaak afgekort tot 'bewustzijn zonder object'. Hij bedacht een nieuw woord voor dit bewustzijn zonder object: 'introceptie', niet te verwarren met introspectie. Bij introspectie keert bewustzijn naar binnen om te zien wat het daar aantreft aan gedachten en gevoelens. Bij introceptie keert bewustzijn naar zichzelf toe. In zekere zin wordt bewustzijn bewust van zichzelf. Het wordt echter niet bewust van zichzelf zoals het van andere dingen bewust wordt. Bewustzijn is immers geen object. Wanneer bewustzijn wel tot object wordt gemaakt, is het niet meer de ruimte van het werkelijk bewustzijn waarin alles verschijnt, volgens Merrell-Wolff. Wellicht herkent de lezer hierin overeenkomsten met de Indiase Advaita Vedanta en het Tibetaanse Dzogchen Boeddhisme.

Tot aan zijn dood op 4 oktober 1985 wijdde Merrell-Wolff zijn leven aan het delen van deze inzichten. Daarbij probeerde hij een eigen 'filosofie' te smeden uit zijn 'ervaring' van non-duaal bewustzijn. Dit resulteerde in twee boeken, een academisch artikel en honderden toespraken. Zijn eerste boek,

Pathways Through to Space, vrij vertaald 'Paden door (naar) de Ruimte', schreef hij in 1936 en werd gepubliceerd in 1944 en nogmaals in 1973. Zijn tweede boek was *The Philosophy of Consciousness Without an Object*, letterlijk vertaald 'De Filosofie van Bewustzijn zonder Object'. Hij schreef het kort na zijn eerste boek, maar het verscheen pas, in twee delen, in 1974 en 1975. Beide boeken zijn in gewijzigde vorm heruitgegeven in 1994 en 1995, als *Experience and Philosophy* en *Transformations in Consciousness*. Zijn artikel 'Concept, Percept and Reality' grofweg 'Gedachte, Waarneming en Werkelijkheid' verscheen in voor- aanstaand wetenschappelijk tijdschrift *The Philosophical Review* in 1939. Zijn uiteenlopende toespraken over religie, filosofie, en psychologie zijn vanaf de jaren vijftig op band opgenomen en uitgeschreven. Het merendeel hiervan is vrij beschikbaar via www.merrell-wolff.org en www.franklinmerrell-wolff.com.

Wie naar zijn toespraken luistert of zijn teksten leest herkent meteen Merrell-Wolffs eigenaardige stijl. Hoewel meningen hierover zullen verschillen, vind ik hem geen goede maar wel een intrigerende spreker en schrijver. Als spreker woog hij zijn woorden zeer zorgvuldig. Hij kon zijn inzichten niet in concepten vatten, maar wilde ze toch zo dicht mogelijk met taal benaderen. Als schrijver leidde dit tot gecompliceerde zinnen, ongebruikelijke woordkeuzen en (verborgen) verwijzingen naar oosterse en westerse stromingen. Kortom, Merrell-Wolff was geen Alan Watts, meer een Ken Wilber. Gelukkig heeft de vertaler hem toegankelijker gemaakt door niet altijd de precieze letter van zijn tekst te volgen, maar wél de geest ervan te vatten, zonder geweld te doen aan de inhoud. Het resultaat is deze prettige kennismaking met het prikkelende gedachtegoed van Merrell-Wolff voor een Nederlands publiek. Bereid u voor op een bijzondere leeservaring, want weinig andere autobiografische boeken bieden zo'n

intiem en gedetailleerd verslag van én diepgaand filosofische reflectie op de ‘ervaring’ van verlichting. *Filosofie en Ervaring van Verlichting* zal u boeien van begin tot eind en daarna uitnodigen tot herlezen op uw eigen ‘paden door (naar) de ruimte’.

Dr. Dave Vliegenthart

Universiteit van Maastricht

Auteur van *The Secular Religion of Franklin Merrell-Wolff* (2018)